

Asia: VN/27217/2021

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Lausunnonantajia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko yrittäjyyden periaatepäätöksessä otettu huomioon yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeisimmät asiat?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Teknologiateollisuus pitää hyvänä pitkäjänteistä, yli hallituskausien ulottuvaa yrittäjyyden ja pk-yritysten tilanteen tarkastelua. Kohdassa lähtökohdat tunnistettiin hyvin mikro- ja pk-vientiyritysten pieni määrä, mutta toimissa olisi syytä tunnistaa myös mahdollisuus rakentaa vientiä kehittämällä pk-vientiverkostoja. Uuden markkinan avaaminen ja siellä asiakkuuden voittaminen on merkittävä askel – ja olisi hienoa, jos pk-yrityskentän yhteistyöllä voitaisiin rakentaa laajempia tarjoamia jo kansainvälistyneille pk-yrityksille (keskikokoiset vientiveturit). Tämä edistäisi myös pienten ja keskikokoisten yritysten kasvua mittelstand-kokoluokkaan. Teknologiateollisuus kiittää omistajanvaihdosten huomioimista periaatepäätöksessä. Tällä hetkellä suurten ikäluokkien eläköityessä omistajanvaihdokset ovat erityisen ajankohtaisia. Yrityksen omistajanvaihdosprosessit ovat yleensä monivuotisia, pitkäjänteistä kehitystä, jonka takia sääntelyssä jatkuvuus ja ennakoitavuus ovat erityisen tärkeitä. Yrittäjyyden uuden alun turvaaminen on tärkeää. Yhtä lailla tärkeää on estää yritysten ongelmien kriisiytymistä poikkeuksellisissa tilanteissa. Kohdassa 2.6 kuvatut palvelut ja toimintamallit voisivat auttaa yrittäjää joutumasta talousvaikeuksiin. Lisäksi olisi hyvä tarkastella olisiko Verohallinnon maksujärjestelymenettelyssä jouston varaa. Tilapäiseen verojen maksuvaikeuteen joutunutta toimintakykyistä yritystä ei kannata antaa ajautua konkurssiin suoraan ulosottokelpoisten verovelkojen takia vaan tilannekohtaista harkintaa voisi lisätä. Korona-aikana Verohallinto on kyennyt joustavoittamaan kiitettävällä tavalla maksujärjestelyitään. Pk-yritysten haasteet päästä kasvuun ovat usein monisyiset. Ne tarvitsevat sparrausapua samanaikaisesti brändin rakentamisessa, markkinatutkimusten teossa, vientimarkkinoiden avaamisessa, verkkokaupan kehittämisessä sekä mahdollisuuksissa saada näihin rahoitusapua Business Finlandin ja/tai ELY-keskusten tukemana. Hyvänä esimerkkinä näiden kaikkien tarjoamisessa toimii Varsinais-Suomen Yrittäjien Kasvuyrittäjäpalvelu, josta yritykset voivat saada näinkin monipuolista tukea samanaikaisesti. Mallin laajentaminen koskemaan koko Suomea olisi aiheellista. Suomen vientiluottojärjestelmästä puuttuu pk-kauppojen suorat vientiluotot, jotka ovat olleet jo pitkään käytössä keskeisissä kilpailijamaissamme. Suorien vientiluottojen käyttöönottoa on siirretty jatkuvasti eteenpäin. TEM:n ja Finnveran tulisi pikimmiten toteuttaa tämä uudistus, jotta suomalaiset yritykset voisivat olla samalla viivalla ulkomaisten kilpailijoiden kanssa.]

2. Mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamisessa?

Teknologiатеollisuus kiittää periaatepäätöstä erilaisten yritystyyppien huomioimisesta. Päätösten toteuttamisessa tulisi kuitenkin selkeämmin kategorisoida toimia eri yritystyyppien mukaan, esim. startup-yritykset, mikroyritykset, yksinyrittäjät, vientiyritykset ja valmistava teollisuus. Toimet tulisi priorisoida tavoitteiden mukaisesti.

Startup- ja kasvuyrityksien osalta, ei vain yleisesti pk- tai nuorten yritysten, tulisi tunnistaa paremmin niiden rooli elinkeinoelämän uudistajana ja sitä tulisi myös edesauttaa.

Suomalaiselle elinkeinoelämälle tärkeässä vihreässä siirtymässä ja digitalisaatiossa tulee tunnistaa selvästi myös aineellisten investointien rooli, ja niiden edistäminen mahdollisimman neutraalisti koko Suomessa. Tällä hetkellä alueelliset investointituet aiheuttavat tarpeettomia eroavaisuuksia yritysten välillä, ja valmistavan teollisuuden digitalisaatio ja vihreä siirtymä edellyttävät usein myös aineellisia investointeja.

Toteutuksessa tulee ottaa huomioon myös yrityksille muodostuva hallinnollinen taakka. Komissio on selvittänyt esimerkiksi yritysten veronmaksun hallinnollista taakkaa ja toteaa, että pk-yritysten osalta hallinnolliset kulut veronmaksusta saattavat olla jopa 30 % (1). Jos yritys maksaakseen veronsa oikein joutuu maksamaan kolmanneksen veron määrästä hallinnollisia kuluja, on tilanne kestämaton.

Pk-yrityksillä on haasteita esim. sinänsä erinomaisten tuki-instrumenttien käytössä. Hankemuotoiset, mahdollisesti lyhytaikaiset tukimuodot eivät aina sovellu pk-yrityksille, ja tukien hakeminen koetaan vaikeaksi. Olisi hyvä panostaa edelleen yksinkertaisiin instrumentteihin kuten esim. pysyvään, yrityksen oman T&K-toiminnan ja T&K-ostopalvelut kattavaan T&K-verovähennykseen. Emme pääse vähähiilitavoitteisiin ilman panostuksia TKI-toimintaan. Tuoreen tutkimuksen mukaan T&K-verokannustin auttaisi nimenomaan pk-yrityksiä ja aloittavia yrityksiä. Pk-yrityksille kohdistettu kannustin olisi myös vaikuttava ja yhteiskunnan kannalta hyödyllisin (2). Myös parlamentaarinen TKI-työryhmä asettui kannattamaan pysyvän T&K-verokannustimen käyttöönottoa. (3)

Laaja-alaisella T&K-verovähennyksellä olisi mahdollista saada myös ne alle 50 henkilön yritykset yhteiskunnan innovaatiotukien piiriin. Tarve on akuutti, koska juuri näissä yrityksissä tuottavuus (jalostusarvo/työntekijä) on selvästi alempi kuin isommissa yrityksissä.

Teknologiатеollisuuden näkökulmasta tärkeintä on kuitenkin huomioida myös muut valmistelussa olevat hankkeet ja saada vietyä muutokset käytäntöön asti.

(1) Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social

Committee and the Committee of the Regions: Identifying and Addressing Barriers to the Single Market, SWD/2020/54 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0054>

(2) <https://www.etla.fi/ajankohtaista/etla-tk-verotukien-kohdentaminen-pienille-ja-keskisuurille-yrityksille-tuottaa-suurimmat-hyodyt/>

(3) <https://vnk.fi/-/parlamentaarisen-tki-tyoryhman-loppuraportti-julkaistu-tyon-jatkamisesta-tehdaan-esitys-valtioneuvostolle>

3. Ovatko yrittäjyyden periaatepäätöksen toimenpiteet poikkihallinnollisen yhteistoiminnan ja koordinaation varmistamiseksi riittävät (toimenpide 6.1.)?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Teknologiateollisuus kannattaa ehdotusta Yrittäjyyden neuvottelukunnan käynnistämisestä, ja yrittäjyyden ja pk-yritysten tilannekuvan ylläpitämistä. Neuvottelukunnassa on hyvä olla mahdollisimman laaja yrittäjyyttä, vientiä ja työllistävyyttä tuntevien sidosryhmien edustus.]

4. Ovatko esitetyt seurantamittarit kattavat yrittäjyyden periaatepäätöksen seuraamiseksi (kohta IV)?

Teknologiateollisuuden mielestä kattavan seurantamittariston rakentaminen ja sen seuranta on ensisijaisen tärkeää osana tilannekuvaa, ja useimmat mittareista on oikein hyviä kuvaamaan kehitystä. Osa kohdassa IV listatuista mittareista on kuitenkin luonteeltaan enemmän tavoitteita.

Vientiyritysten määrän kasvuun tulisi kiinnittää suurempaa huomiota eri koko- ja liikevaihtoluokittain. Esimerkiksi Teknologiateollisuus ry:n jäsenyrityksistä 60% viennin osuus liikevaihdosta on alle 5%.

Teknologiateollisuus on myös huolissaan pk-yritysten heikosta tuottavuuskehityksestä suhteessa suurempiin yrityksiin. Tämä on erityisen selvää kokoluokissa 0-9 ja 10-49 henkilöä.

Työntekijäkohtainen jalostusarvo mittaa käytännössä toiminnan kehittymisen onnistumista.

5. Miten voidaan kehittää ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamiseksi?

Ehdotettu Yrittäjyyden neuvottelukunta ja poikkihallinnolliset mittarit edistävät ministeriöiden välistä yhteistyötä. Ministeriöiden tulee myös seurata tarkoin ja vaikuttaa omalta osaltaan EU-tason lainsäädäntötyöhön.

6. Muut mahdolliset huomiot yrittäjyyden periaatepäätökseen.

Osana pk-yritysten kansainvälistymisen edistämistä olisi hyvä, jos esim. Business Finland voisi tukea pk-yrityksiä kansainvälisen toimintaympäristön osalta tarjoamalla ”kevytneuvontaa” esim. kansainvälisestä verotuksesta. Tästä on hyvää kokemusta Ruotsissa toimivien suomalaisyritysten neuvonnasta.

Polo Teemu
Teknologiateollisuus ry - Pk-yritykset ja yrittäjyys